

Storbedriftenes skatteforum

Finansdepartementet
postmottak@fin.dep.no

Vår dato
18. september 2015

Deres dato
18. juni 2015

Deres referanse
12/388 SL HWH/KR

HØRING – EIENDOMSBESKATNING AV ARBEIDSMASKINER MV. I VERK OG BRUK

1 Innledning

Storbedriftenes skatteforum ("SSF") er et forum for samråd om skattespørsmål som er aktuelle for de største bedriftene i Norge. Som ledd i dette vil SSF kunne gi høringsuttalelse til lov- og forskriftsendringer, og ta opp andre aktuelle skattespørsmål med skattemyndighetene. SSF vil i utgangspunktet ikke engasjere seg i særskatterettslige spørsmål, for eksempel rederiskattesystemet og beskatning av petroleumsutvinning.

SSF viser til Finansdepartementets høringsnotat av 18. juni 2015 med forslag om endring i reglene om eiendomsbeskatning av arbeidsmaskiner mv. i verk og bruk ("høringsnotatet"), jf. lov av 6. juni 1975 nr. 29 om eieendomsskatt til kommunane ("eskl."). SSF vil i det følgende gi sine merknader til forslaget.

2 Oppsummering

SSF er svært positiv til forslaget om å fjerne eiendomsskatten på arbeidsmaskiner mv. Dette vil bidra til å sikre konkurransedyktige rammevilkår for produksjonsvirksomhet i Norge i en tid med særlig behov for omstilling og nyskaping. Dersom eiendomsskatt skal bevares som en kommunal skatt, må den gjøres mer ensartet og forutsigbar, ved at beskatning av verk og bruk likestilles med annen næringseiendom.

SSFs hovedsynspunkter kan oppsummeres som følger:

- SSF mener prinsipielt at eiendomsskatt ikke bør utskrives på annet enn det som normalt betegnes som faste eiendommer, dvs. tomtegrunn og bygninger. SSF sin erfaring er at skatt på verk og bruk langt på vei har blitt en *maskinskatt*, som kan hindre fornuftige samfunnsøkonomiske investeringer.
- Dagens regelverk er problematisk og utilfredsstillende på grunn av reglenes skjønnsmessige karakter og vilkårlighet med hensyn til beregningsgrunnlag og verdsettelse. Dessuten blir skattyterne behandlet ulikt med dagens regelverk.
- SSF støtter begge forslagene i høringsnotatet, men foretrekker alternativ 2 med fjerning av verk og bruk som en egen kategori. SSF tror at alternativ 2 vil gi opphav til færrest tvister.

Storbedriftenes Skatteforum

ABB AS
Akastor ASA
Aker Solutions ASA
Den norske Bank ASA
Det Norske Veritas
Elkem AS
Gjensidige Bank ASA
Jotun AS
Kongsberg Gruppen ASA
Kværner ASA
Marine Harvest ASA
Nordea Bank Norge ASA
Norsk Hydro ASA
Norske Skogindustrier ASA
Orkla ASA
Petroleum Geo-Services ASA
Sapa AS
Schibsted ASA
Statkraft AS
Statoil ASA
Storebrand ASA
Telenor ASA
Wilh. Wilhelmsen ASA
Yara International ASA

Sekretariat:

Anne-Ma Tostrup Smith
Statoil ASA
Tlf. 90 52 16 76
ATSM@statoil.com

Einar Rognes
Telenor ASA
Tlf. 48 01 22 65
einar.rogn@telenor.com

3 Eiendomsskatt på verk og bruk må likestilles med annen næringseiendom

3.1 Innledende bemerkninger

Eiendomsskatt er en kommunal skatt som kan skrives ut på fast eiendom etter den enkelte kommunes beslutning. Løsøre skal i utgangspunktet ikke inngå i eiendomsskattegrunnlaget. Eiendomsskatt er en objektskatt som betales på grunnlag av et takstmessig verdianslag, og den innkreves uavhengig av om virksomheten har et overskudd eller ikke.

Kommunene kan utskrive eiendomsskatt på ulike kategorier av fast eiendom, herunder på «*nærings-eigedom*» og «*verk og bruk*», jf. eskl. § 3. For næringseiendommer som kategoriseres som «verk og bruk» skrives det også ut eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv. når disse anses å være «ein part av sjølv foretaket», jf. eskl. § 4. Etter rettspraksis skal det særlig legges vekt på hvor integrert tilbehøret er, omkostningene ved eventuelt å flytte tilbehøret, og mulighetene for alternativ bruk av bygningene. For andre næringseiendommer enn verk og bruk skrives det ikke ut eiendomsskatt på arbeidsmaskiner mv.

I henhold til praksis skal verk og bruk, herunder arbeidsmaskiner mv, verdsettes til substansverdi. Med substansverdi menes i denne sammenheng gjenanskaffelsesverdi redusert med slit, elde og utidsmessighet.

3.2 SSFs vurderinger

SSF mener på prinsipielt grunnlag at eiendomsskatt ikke bør utskrives på annet enn det som normalt betegnes som faste eiendommer, dvs. tomtegrunn og bygninger. SSFs medlemmer har erfaring for at takstene for «verk og bruk» over tid omfatter stadig flere objekter, og at skatt på verk og bruk langt på vei har blitt en *maskinskatt*.

I mange tilfeller utgjør produksjonsutstyret mer enn 2/3 av taksten på verk og bruk. Ved taksering av industrielle produksjonsanlegg, ser vi i flere tilfeller at det kun er kjøretøyer o.l. som holdes utenfor taksten. Investeringer i f.eks. nytt og mer miljøvennlig produksjonsutstyr rammes dermed av høyere eiendomsskatt. SSF har også sett takstnemnder som har utskrevet eiendomsskatt på aktiverte F&U-kostnader, dvs. immaterielle eiendeler.

Dagens regler innebærer at selskaper i stor utstrekning ilegges eiendomsskatt på investeringer i produksjonsutstyr, og dermed beskattes hardere enn selskaper med annen type virksomhet og investering. Denne forskjellsbehandlingen er svakt begrunnet.

SSF ønsker i denne sammenheng å fremheve rapporten fra Menon (publikasjon nr. 28/2015) til Finansdepartementet om effekter av skattelette. Rapporten konkluderer med at redusert selskapsskatt er et svært sterkt incitament for økte investeringer. SSF antar ileggelse av eiendomsskatt på produksjonsutstyr er mer hemmende på investeringer, spesielt fordi det må betales uavhengig av om man går med overskudd eller underskudd. Fjerning av eiendomsskatt på maskiner er derfor viktig for å øke bedriftenes investeringer og oppnå et mer konkurransenøytralt skattesystem.

4 Svakheter med dagens forvaltningsmodell for eiendomsskatt

4.1 Innledende bemerkninger

Hovedregelen for verdsettelse av verk og bruk er individuell taksering av hver eiendom, og det skal i utgangspunktet gjennomføres allmenn taksering hvert 10. år. Kommunestyret oppnevner en nemnd som fastsetter taksten, og en overtakstnemnd som behandler klager på takstene. Takstnemnda engasjerer ofte takstmenn til å foreta takseringen av verk og bruk.

Verken kommunestyret eller de kommunale eiendomsskattekontorene kan iht. regelverket instruere de utnevnte personene eller nemndene med hensyn til den konkrete verdsettelse. Det er også nemndene som fastsetter eventuelle sjablonger for å beregne eiendomsskattegrunnlaget. Det er imidlertid kommunestyret som fastsetter satser, bunnfradrag og en eventuell generell reduksjonsfaktor i eiendomsskattegrunnlaget.

4.2 SSFs vurderinger

SSF har erfart følgende svakheter ved dagens eiendomsskattesystem for verk og bruk:

- Kommunene og skattenemndene har begrenset kapasitet og kompetanse for kompliserte verdsettelse av verk og bruk. Takseringsarbeidet for verk og bruk styres langt på vei av et fåtall takstmenn, som etter SSF sitt syn har fått altfor stor makt i takstprosessene. SSF ser at skattenemndene i svært liten grad overprøver eller fraviker takstmennenes innstillinger. Dette gir til sammen en lite egnet forvaltningsmodell.
- SSF ser også at modellene som takstmennene benytter for verdsettelse gir økt substansverdi (teknisk verdi) over tid, ved at det ikke gis tilstrekkelig fradrag for slit, elde og utidsmessighet. Dette til tross for at verkene eldes, og ofte har en annen verdiutvikling enn det som er vanlig for øvrig fast eiendom.
- Takseringsprosessene er jevnt over preget av begrenset innsyn, manglende eller liten begrunnelse, forskjellsbehandling og vilkårlighet. Manglende åpenhet gjør det krevende å påklage takster, og slike prosesser er erfaringsmessig preget av høyt konfliktnivå. SSFs medlemmer har i flere tilfeller opplevd at lokalt eid næringsliv kommer mer gunstig ut enn de store industrielle aktørene, blant annet ved at lokale produksjonsbedrifter skattlegges som næringseiendom og ikke som verk og bruk.
- Kommunene benytter ofte politiske argumenter mv. mot bedrifter som ønsker å etterprøve takster på verk og bruk. Produksjonsbedrifter er avhengig av et godt forhold til kommunene hvor de har virksomhet. SSFs erfaring er derfor at goodwill hos kommunene er et element som inngår i vurderingen av om eiendomsskatten skal prøves rettslig. SSF anser dette for svært uheldig, og et klarere regelverk vil kunne demme opp for slike diskusjoner.
- Grunnet reglenes svært skjønnsmessige karakter oppstår det mange administrative tvister (klagesaker), men i praksis ser SSF at mange medlemmer ikke går videre med klagesakene til domstolen fordi domstolene erfaringsmessig har vært tilbakeholdne med å overprøve takstnemndenes skjønn. Høyesterett har eksempelvis i Sydvaranger-dommen (Rt. 2011 s. 51) akseptert at substansverdien kan settes høyere enn faktisk omsetningsverdi, også når det foreligger en konkret salgssum.

SSF er generelt kritisk til at kommunene fungerer både som skattekreditor og administrator av eiendomsskatten. SSF mener videre det er nødvendig å redusere forskjellsbehandling, øke forutsigbarhet, samt sikre et regelverk som likestiller verk og bruk med annen type næringseiendom. Forskjellsbehandling i forhold til annen type næringsvirksomhet er åpenbar, både hva gjelder skattegrunnlaget og verdsettelsen, samt mellom ulike typer verk og bruk med mer eller mindre integrert tilbehør.

SSF mener forslagene i høringsnotatet vil avhjelpe mange av svakhetene knyttet til dagens regelverk, jf. punkt 5 nedenfor.

5 Merknader til forslagene

5.1 Innledende bemerkninger

Finansdepartementet har i høringsnotatet fremsatt to alternative forslag, som begge fritar "produksjonsutstyr og -installasjoner" fra eiendomsskatt. Alternativ 1 unntar produksjonsutstyr og -installasjoner fra eiendomsbeskatning, men beholder verk og bruk som en selvstendig kategori. Alternativ 2 fjerner verk og bruk som en egen kategori i eiendomsskatten.

Alternativ 2 innebærer at også produksjonsanlegg mv. skal verdsettes til omsetningsverdi på linje med annen næringseiendom, og ikke substansverdi (teknisk verdi). Formålet er ved begge alternativene å oppnå at eiendomsskatten begrenses til verdien av tomt og bygninger.

5.2 SSFs vurderinger

SSF er svært positiv til høringen og mener at begge forslagene er en vesentlig forbedring og forenkling av dagens regelverk.

SSF mener at de viktigste forbedringene er følgende:

- Skatten begrenses til tomt og bygninger, som er det naturlige objektet for eiendomsskatt, jf. punkt 3 ovenfor.
- Forslagene er egnet til å sikre likebehandling mellom produksjonsbedrifter og andre type bedrifter. Kommunene har allerede lang erfaring med taksering av næringseiendom.
- Forslagene gir mindre rom for bruk av skjønn og mulighet for tolkningsuenighet, jf. punkt 4. SSF ser at det kan være enkelte utfordringer med å fastlegge innholdet av begrepet "produksjonsutstyr og -installasjoner". Det er derfor viktig at det fremtidige regelverket gir klare retningslinjer, herunder ved bruk av eksempler, gjerne i forarbeidene. SSF mener uansett at de foreslåtte reglene vil gi en betydelig reduksjon i antall tvister sammenlignet med dagens regler.
- Forslagene innebærer en vesentlig forenkling i takseringsarbeidet. Takstarbeidet kan langt på vei begrenses til å fastsette *sjablonger* for kvadratmeterpriser osv. Et slikt utgangspunkt er mer egnet til å forhindre vilkårlighet og forskjellsbehandling innad i og mellom kommunene. Dette vil gi en taksering som er bedre tilpasset en forvaltningsmodell med kommunale takstnemnder.

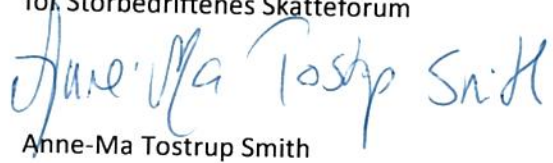
Selv om SSF mener begge forslagene er en vesentlig forbedring og forenkling av dagens regelverk, støtter vi primært alternativ 2. Alternativ 2 vil også gi et enklere og klarere regelverk, som er bedre egnet for likebehandling av skattyterne. Ved alternativ 1 må det fortsatt foretas en særskilt takst av verk og bruk til substansverdi (teknisk verdi), mens kommunene i alternativ 2 kan bruke samme takstprinsipper mv. som for annen næringseiendom.

SSF er imidlertid bekymret for forslaget til eskl. § 8 A-2, som åpner for en unntaksregel om at verdien av næringseiendom kan settes til *"teknisk verdi når det ikke er mogleg eller formålstjeneleg å fastsetje verdet på annan måte"*. SSF er uenig i at det er behov for et slikt unntak. En slik regel må i alle tilfeller defineres som en snever unntaksregel, og det må gis føringer for når regelen skal komme til anvendelse og hvordan teknisk verdi i så fall skal fastsettes.

* * * * *

Ta gjerne kontakt med undertegnede dersom det er spørsmål til høringsuttalelsen.

Med vennlig hilsen
for Storbedriftenes Skatteforum

Anne-Ma Tostrup Smith